

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

ประเด็นที่ 3 สุขภาพกลุ่มวัย

หัวข้อ อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี

เขตสุขภาพที่ 6 จังหวัดระยอง รอบที่ 1/2563

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

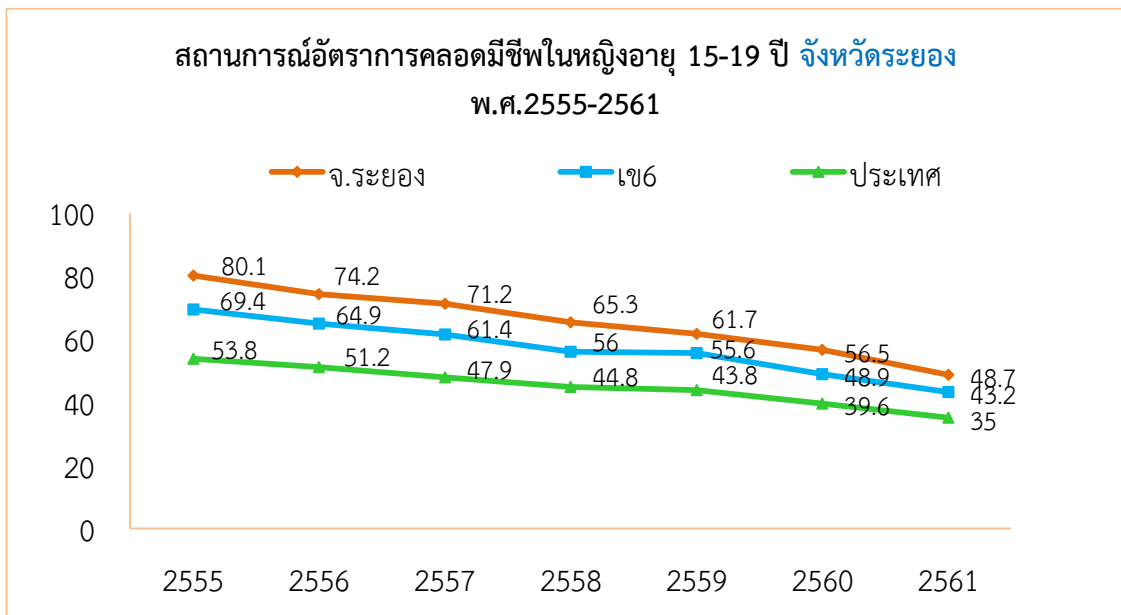
หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ศูนย์อนามัยที่ 6 กรมอนามัย

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

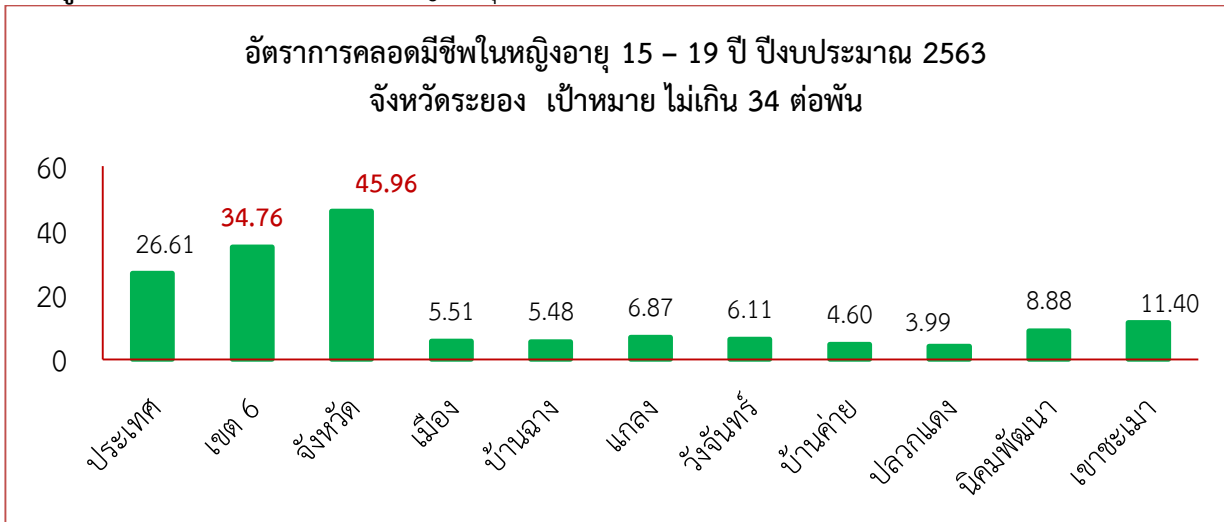
2.1 สถานการณ์

สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดระยอง ตั้งแต่ปี 2555 พบอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี มีแนวโน้มลดลงจากอัตรา 80.1 เป็น 48.7 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคนในปี 2561 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2562) และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 (เป้าหมายไม่เกิน 34 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) พบอัตรา 45.96 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน พบสูงสุดที่อำเภอเขาชะเมา (อัตรา 11.40 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) และต่ำสุดที่อำเภอปลวกแดง (อัตรา 3.99 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) ดังแผนภูมิที่ 1 และแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 1 สถานการณ์อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี จังหวัดระยอง ปี 2555 – 2561

แผนภูมิที่ 2 อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15–19 ปี ปีงบประมาณ 2563 จังหวัดระยอง

หมายเหตุ : ข้อมูลอัตราการคลอดปีงบประมาณ 2563 ระดับประเทศ เขต และจังหวัดเป็นข้อมูล HDC adjusted และระดับอำเภอเป็นข้อมูล HDC วันที่ 23 มกราคม 2563

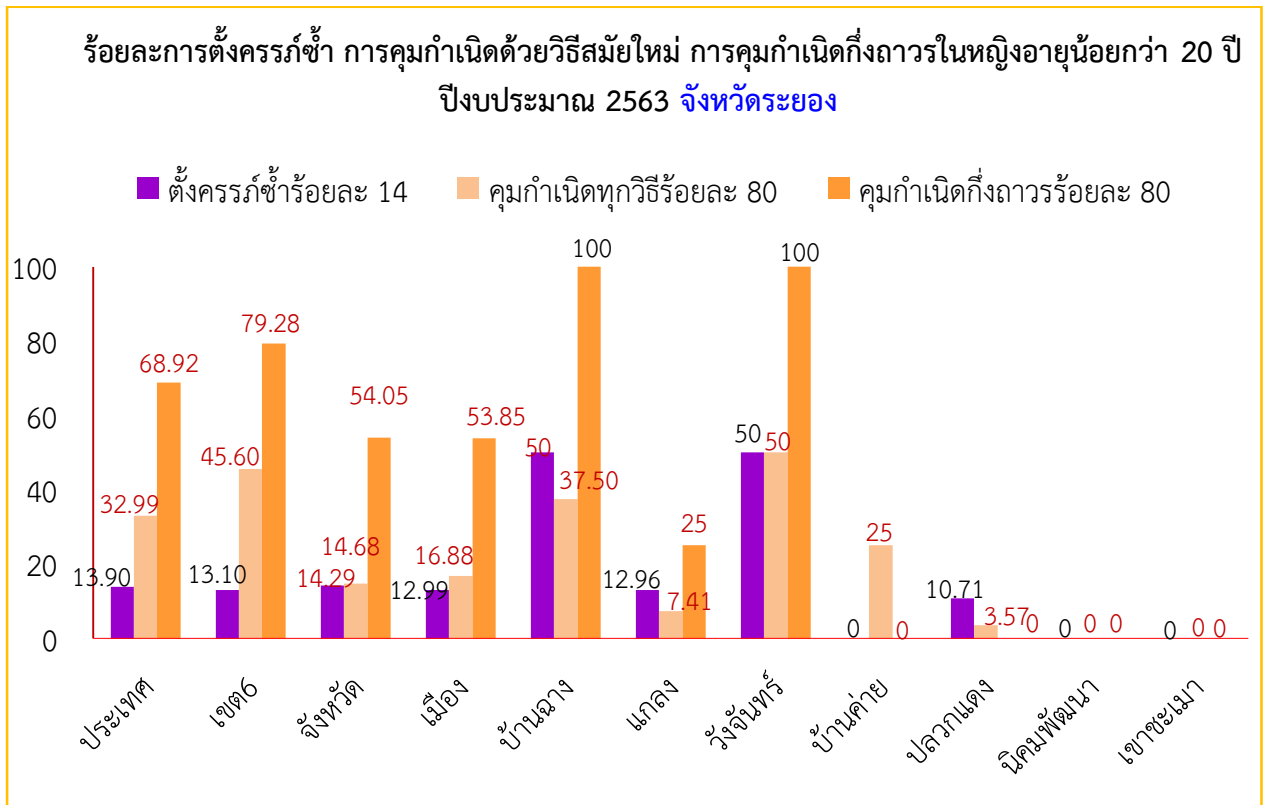
การตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 14) ตั้งแต่ปี 2558 มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 23.48 เป็นร้อยละ 16.44 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 พบร้อยละ 14.29 สูงกว่าเป้าหมายเล็กน้อย โดยพบ 2 อำเภอที่สูงเกินเป้าหมาย คือ อำเภอบ้านฉาง (ร้อยละ 50) และอำเภอวังจันทร์ (ร้อยละ 50) ดังแผนภูมิที่ 3

หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่ได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Modern Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง (เป้าหมาย > ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2558 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 19.06 เป็นร้อยละ 21.95 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 14.68 ยังต่ำกว่าเป้าหมายค่อนข้างมาก โดยพบทุกอำเภอต่ำกว่าเป้าหมาย ดังแผนภูมิที่ 3

ส่วนการได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด / ห่วงอนามัย) (เป้าหมาย > ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2558 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 8.15 เป็นร้อยละ 61.43 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 54.05 ต่ำกว่าเป้าหมาย โดยพบ 2 อำเภอที่สูงกว่าเป้าหมาย คือ อำเภอบ้านฉาง (ร้อยละ 100) และอำเภอวังจันทร์ (ร้อยละ 100) ดังแผนภูมิที่ 3

จากการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ผ่านมาของจังหวัด โดยการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นผ่านคณะกรรมการระดับจังหวัด ขับเคลื่อนการดำเนินงานอำเภออนามัยเจริญพันธุ์และคลินิกที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น พบว่าอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15–19 ปีมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับเขตสุขภาพที่ 6 และประเทศ แต่ยังคงสูงกว่าเป้าหมาย ส่วนการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี มีแนวโน้มลดลงแปรผกผันตามมาตรการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำคือ การคุมกำเนิด ซึ่งมุ่งเน้นการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวรที่สูงกว่าเป้าหมายในหลายอำเภอ

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละการตั้งครุฑรื้อ การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ การคุมกำเนิดกึ่งถาวรในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ปีงบประมาณ 2563 จังหวัดระยอง

ที่มา : HDC วันที่ 23 มกราคม 2563

2.2 ข้อมูลผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดระยอง ปีงบประมาณ 2563 (เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562)

ลำดับ	ตัวชี้วัด	รายการข้อมูล	เมือง	บ้านฉาง	แกลง	วังจันทร์	บ้านค่าย	ปลวกแดง	นิคมพัฒนา	เขาชะเมา	ภาพรวมจังหวัด	เขต	ประเทศ
1.	อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อประชากร หญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน	เป้าหมาย	7,805	1,826	3,495	655	1,521	2,507	1,239	702	19,750	159,968	1,569,839
		ผลงาน	43	10	24	4	7	10	11	8	117	793	7,523
		อัตรา	5.51	5.48	6.87	6.11	4.60	3.99	8.88	11.40	45.96	34.76	26.61
2.	การตั้งครรภ์ซ้ำ ในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี	เป้าหมาย	154	8	54	4	4	28	0	0	252	1,397	11,592
		ผลงาน	20	4	7	2	0	3	0	0	36	183	1,611
		ร้อยละ	12.99	50.00	12.96	50.00	0.00	10.71	0.00	0.00	14.29	13.10	13.90
3.	ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่ได้ รับบริการคุมกำเนิด ด้วยวิธีสมัยใหม่ (Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง	เป้าหมาย	154	8	54	4	4	28	0	0	252	1,397	11,592
		ผลงาน	26	3	4	2	1	1	0	0	37	637	3,824
		ร้อยละ	16.88	37.50	7.41	50.00	25.00	3.57	0.00	0.00	14.68	45.60	32.99
4.	ร้อยละของหญิงไทยอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้งที่ คุมกำเนิดได้รับการ คุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย)	เป้าหมาย	26	3	4	2	1	1	0	0	37	637	3,825
		ผลงาน	14	3	1	2	0	0	0	0	20	505	2,636
		ร้อยละ	53.85	100.00	25.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	54.05	79.28	68.92

แหล่งข้อมูล : HDC ณ วันที่ 23 มกราคม 2563

2.3 ปัญหา กิจกรรมการแก้ไขปัญหา และผลการดำเนินงาน

ปัญหา /สาเหตุ	แผน /กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า /ผลการดำเนินงาน
<p>1. การขับเคลื่อนพ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เป็นเชิงนโยบาย ในระดับจังหวัดไม่ถึง กลุ่มเป้าหมาย คือ วัยรุ่น</p> <p>2. ข้อมูลผลการดำเนินการใน HDC ไม่ครบถ้วนและทันสมัย</p>	<p>1.1 ประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและ แก้ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด ครั้งที่ 1</p> <p>1.2 การประเมินรับรองมาตรฐานบริการ ที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่น YFHS เพื่อเพิ่ม ช่องทางการเข้าถึงบริการของวัยรุ่น และ ประเมินรับรองมาตรฐานอำเภออนามัยการ เจริญพันธุ์ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของพื้นที่ ซึ่งในปี 2563 มีการปรับปรุงเกณฑ์การ ประเมินรับรองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น</p> <p>2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการใช้ โปรแกรม HDC ระดับเขตสุขภาพที่ 6 โดยวิทยากรจากศูนย์เทคโนโลยีและการ สื่อสารกระทรวงสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหา ของพื้นที่ เช่น เทคนิคการบันทึกข้อมูล Type Area ของประชากร ฯลฯ</p> <p>2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาฐานข้อมูล เฝ้าระวังการตั้งครรภ์และการแท้งในวัยรุ่น เขตสุขภาพที่ 6 เพื่อเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็น ฐานข้อมูลในการดำเนินงาน และนำเสนอ ผลการเฝ้าระวังในการประชุม คณะอนุกรรมการฯ</p>	<p>1.1 จากการประชุมในปีที่ผ่านมา มีการรายงานสถานการณ์ของ จังหวัด ผลการดำเนินงานของ คณะอนุกรรมการฯ และในปี 2563 ดำเนินการจัดประชุม คณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2563 โดยมี การรายงานสถานการณ์การตั้งครรภ์ ในปัจจุบัน ติดตามการดำเนินงาน และรวบรวมแผนปฏิบัติการของ คณะอนุกรรมการ</p> <p>1.2 จังหวัดระยองมี 1 โรงพยาบาล และ 3 อำเภอที่ยังไม่ผ่านการ รับรองมาตรฐาน และศูนย์อนามัยที่ 6 จะจัดประชุมพัฒนาทีมประเมิน รับรองระดับจังหวัด ในวันที่ 29-31 มกราคม 2563 เพื่อเพิ่มศักยภาพ ให้ทีมประเมินระดับจังหวัดและ วางแผนประเมินรับรองแต่ละพื้นที่ ต่อไป</p> <p>2.1 ศูนย์อนามัยที่ 6 ดำเนินการ จัดประชุมโดยเชิญผู้รับผิดชอบงาน สารสนเทศและบันทึกข้อมูลเข้าร่วม ประชุม เมื่อวันที่ 19 – 21 พฤศจิกายน 2562 แต่จากติดตาม ข้อมูลในระบบ HDC ยัง</p> <p>2.2 ศูนย์อนามัยที่ 6 ร่วมกับจังหวัด ระยองในการพัฒนาฐานข้อมูล เฝ้าระวังการตั้งครรภ์และการแท้ง ในวัยรุ่น โดยเก็บข้อมูลผ่าน Google Form และดึงข้อมูลจาก 43 แพ้ม โดยดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือ ในเดือนพฤศจิกายน 2562 และ ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ - กันยายน 2563</p>

ปัญหา /สาเหตุ	แผน /กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า /ผลการดำเนินงาน
3. การคุมกำเนิดทุกวิธี ค่อนข้างน้อยเกือบทุกอำเภอ	<p>3.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพในการฝังยาคุมกำเนิดและให้คำปรึกษา เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการคุมกำเนิดในรพ.สต.ที่มีความพร้อมในการจัดบริการ โดยศูนย์อนามัยที่ 6 ได้ประสานสอบถามความต้องการในการอบรม และข้อมูลความต้องการสนับสนุนจากศูนย์อนามัยที่ 6 ในการประชุมถอดบทเรียนพยาบาลที่ให้บริการฝังยาคุมกำเนิด ในปีงบประมาณ 2562</p> <p>3.2 นิเทศ ติดตามการดำเนินงานรายอำเภอ</p> <p>3.3 พัฒนาระบบการส่งต่อภายนอกให้มีประสิทธิภาพ ติดตามผู้รับบริการที่ส่งต่อให้ได้รับบริการคุมกำเนิดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ</p>	3.1 ศูนย์อนามัยที่ 6 อยู่ระหว่างเตรียมการจัดประชุมในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 โดยใช้หลักสูตรของกรมอนามัย และขอหน่วยคะแนน CNEU จากสภาการพยาบาล ซึ่งจังหวัดระยองเตรียมส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรม

3. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

-

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

4.1.1 ขับเคลื่อนพ.ร.บ.และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสู่ระดับพื้นที่ผ่านคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอหรือคณะกรรมการอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนตามพ.ร.บ.ฯ

4.1.2 ขยายพื้นที่ดำเนินการใช้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

4.1.3 ติดตามผลการบันทึกข้อมูล 43 แฟ้มของแต่ละพื้นที่ เพื่อพัฒนา ปรับปรุงความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล

4.2 สำหรับส่วนกลาง

4.2.1 การสนับสนุนข้อมูล /สื่อที่ทันสมัยในการดำเนินการของพื้นที่เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่วัยรุ่นให้ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปกติ

4.2.2 การขับเคลื่อนพ.ร.บ.และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับประเทศสู่ระดับเขตสุขภาพ

ผู้รายงาน นางนงลักษณ์ สุขเยี่ยม

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

วัน/เดือน/ปี : 23 มกราคม 2563

โทร : 082-4740588

E-mail : pungluck7580@gmail.com

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพชร

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

วัน/เดือน/ปี 23 มกราคม 2563

โทร : 094-4794115

E-mail : yupha_dang@hotmail.com